

Pierwszy dzień w szkole

Cena 50 gr

A

Nakład 103.497

echo

KRAKOWA

Rok XV PISMO POPOŁUJNIOWE Nr 204 (4718)

Kraków, czwartek 1 września 1960

P10-4-9-1170

**Czytelnicy „Echa”
- powodzianom**

P. AGNIESZKA JAROSZ zam. w Krakowie przy ul. Kronikarza Galla 3/4 nadesłała na nasze konto pomocy powodzianom kwotę 100 zł.

P. ALICJA MAC zam. w Krakowie przy ul. Wygoda 11 przekazała na konto „Czytelnicy Echa Krakowa - powodzianom” kwotę 100 złotych.

RADA ZAKŁADOWA ZW. ZAW. PRAC. KSIĄŻKI PRASY I RADIA PRZY PAŃSTWOWYM WYDAWNICTWIE MUZYCZNYM W KRAKOWIE, Al. Krasińskiego 11 przekazała na rzecz powodzian kwotę 1000 zł.

Otrzymałmy też, wraz z przesyłką pieniężną, bardzo miły list z Dobrej k. Limanowej. Oto jego treść: „Panie Redaktorze! Smoki Wawelskie żyjące w liczbie 150 na kolonii letniej „Zetchem” z Krakowa przesyłają na konto „Echa Krakowa” kwotę 755 zł 25 gr na powodzian. Meldujemy, że kwotę tę zdobyliśmy, urządzając „loterię fantową z kogutami” których nie pożarliśmy w czasie odwiedzin naszych rodziców na Kolonii w Dobrej koło Limanowej. Smoki Wawelskie przesyłają serdeczne pozdrowienia dla Zespołu Redakcyjnego, prosząc o zamieszczenie notatki”. Drogie Smoki! Serdecznie Wam dziękujemy i pozdrawiamy.

W imieniu osób dotkniętych kłeską powodzi dziękujemy serdecznie wszystkim, którzy przysłali im z pomocą, przyłączając się do naszej akcji.

9-letni plan wytopienia komarów nad Nilem

KAIR
Ministerstwo zdrowia ZRA skierowało 500 lekarzy do akcji walki z malarią. Choroba ta corocznie stanowi groźbę dla milionów mieszkańców delty Nilu w okresie wylewu rzeki.
Rząd ZRA opracował plan wytopienia w okresie 9 lat na terenie Egiptu komarów przenoszących tę chorobę.

POD ZNAKIEM OLIMPIADY
Fryzjerzy NRD lansują nową fryzurę pod nazwą „Olimpia”.
Fot. CAF

Dwa polskie teatry na Międzynarodowym Festiwalu Teatrów Lalek

31 sierpnia dwoma samolotami udaly się na zagraniczne występy teatry lalkowe: „Arlekin” z Łodzi i „Miniatura” z Gdańska.

Pierwszym etapem podróży naszych teatrów będą Węgry, gdzie podczas 2-tygodniowego tournée dadzą one szereg występów w różnych miastach.

Następnie udadzą się do Rumunii, na II Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalkowych w Bukareszcie.

Przemówienie ministra oświaty na otwarciu szkoły Tysiąclecia w Kołobrzegu

Dzisiaj, 1 bm. w Kołobrzegu odbyła się uroczystość oddania do użytku pierwszej w województwie koszalińskim szkoły Tysiąclecia i otwarcia Studium Nauczycielskiego. Szkołę Tysiąclecia im. Bohaterów I Armii Wojska Polskiego ufundowali dla dzieci Kołobrzegu żołnierze i pracownicy cywilni Pomorskiego Okręgu Wojskowego.

W uroczystości wzięł udział minister oświaty Wacław Tułodziecki.

W przemówieniu inauguracyjnym nowy rok szkolny min. Tułodziecki powiedział m. in.: Kochane dzieci! Droga młodzieży!

Rozpoczynacie dziś, po wakacyjnym wypoczynku, nowy rok szkolny. Wraz z wami zebranymi w tej szkole rozpoczyna dziś nowy rok w 28 tysiącach szkół podstawowych i średnich ponad 6 milionów dzieci i młodzieży.

Rozpoczynacie dziś naukę w nowym, pięknym budynku szkolnym, w jednej z 67 szkół-pomników, wybudowanych w wielkim historycznym czynnie społecznym — uczczeniu 1000-lecia Państwa Polskiego — tysiącem szkół-pomników. Takich szkół-pomników zostanie oddanych do użytku w roku bieżącym jeszcze 120.

We wszystkich waszych wysiłkach, w pokonywaniu trudności, zdobywaniu wiedzy, nabywaniu umiejętności, wdrażaniu się do pracy społecznej, najlepszym naszym przyjacielem i doradcą będzie nauczyciel. Korzystajcie w całej pełni z jego wiedzy i doświadczenia, słuchajcie jego rad i wskazo-

W Krakowie

9.600 siedmiolatków rozpoczęło naukę czytania i pisania

Dzisiaj o godzinie 8-mej zakończył się dwumiesięczny okres wakacyjnego próżnowania — rozpoczął się równocześnie nowy rok szkolny. W Krakowie około 58 tysięcy dzieci przybyło rano do szkół podstawowych, ponad 10 tysięcy młodzieży przekroczyło progi klas licealnych. Duża ilość uczniów zameldowała się również w szkołach zawodowych. Po wzajemnych powitaniach i „wymianie wakacyjnych doświadczeń” uczniowie wysłuchali — transmitowanego przez radio — przemówienia ministra oświaty, następnie udali się do klas aż lśniących (oby jak najdłużej!) od czystości. W klasach uczniowie spotkali się z wychowawcami, przy czym pierwsze inauguracyjne lekcje poświęcone były sprawom — nazwijmy je — organizacyjnym więc takim, jak kupno podręczników szkolnych, jak

powinnowanie młodzieży o charakterze zajęć czekających ją w dniu jutrzejszym. Większość uczniów jest już zresztą zaopatrzona w książki szkolne, czego dowodził chociażby tłok, panujący w ostatnich dniach w krakowskich księgarniach. Obecnie tasiecowe kolejki można zaobserwować w sklepach papierniczych, dysponujących zeszytami, piórami, ołówkami...

Tak więc nowy rok szkolny 1960/61 stał się dziś faktem dokonany. Od lat poprzednich będzie się on różnił przede wszystkim tym, że w programach nauczania znajduje się więcej, niż dotychczas, miejsca dla nauki prac ręcznych. W szkołach podstawowych ilość godzin przeznaczonych dla tej specjalności będzie poszerzona, przedmiot ten zostanie wprowadzony do planu godzin lekcyjnych liceów ogólnokształcących.

Kończąc to krótkie sprawozdanie życzymy krakowskim uczennicom i uczniom dobrych postępów w nauce a ich wychowawcom: jak najwięcej okazji do stawiania not bardzo dobrych i dobrych. Zaś małym siedmiolatkom (w liczbie 9.600 osób), którzy dziś rano usiedli po raz pierwszy w szkolnych ławkach, składamy z tej okazji serdeczne gratulacje. (1)

Tajemnicza „kula” rozsądziła statek!

Załoga trawlera brytyjskiego „St. Hubert” dokonująca połowów w pobliżu brzegów Norwegii, wyловиła kanister, który przypominał z wyglądu bombę, minę lub pocisk i był częściowo pokryty betonem.

Tajemniczy kanister umieszczono na pokładzie, aby zatopić go później na głębszych wodach, z dala od miejsca połowów. Jednakże, po trzech dniach, zanim zdążono zatopić podejrzany kanister, nastąpił silny wybuch, który stał się przyczyną zatonięcia statku.

Trzech członków załogi zginęło na miejscu, pozostali 17 wyratował znajdujący się w pobliżu inny trawler brytyjski.

10-11 września złoty autostopowiczów w Cieplicach-Zdroju

Liczni autostopowicze z całego kraju nadsyłają zgłoszenia na wielki zlot amatorów tego rodzaju turystyki, który odbędzie się w dniach 10-11 września br. w Cieplicach Zdroju.

Dla uczestników zlotu przygotowuje się miasteczko namiotów o 1200 miejscach.

Podczas zlotu obradować będzie sejmik autostopowiczów. Tegoroczny autostop wywołał ożywioną dyskusję na łamach

Fot. — W. Pawłowski

RZYM 1960

Srebrny medal

Elżbiety Krzesińskiej

Sosgórnik i pięciobości uzyskali punktowane miejsca

Niespodzianki, zacięta walka i wysoki poziom charakteryzowały olimpijski skok w dal kobiet. Nieoczekiwanie zwyciężyła Krepkina (ZSRR), zdobywając złoty medal świetnym rezultatem 6,37, tylko o 3 cm gorszym od rekordu świata, a będącym jednocześnie nowym rekordem olimpijskim.

Drugie miejsce i srebrny medal zdobyła Elżbieta Krzesińska, złota medalistka z Melbourne. Polka uzyskała wynik 6,27 w trzecim skoku. Pierwszy wynosił 6,25, a drugi był spalony. Na trzecim miejscu uplasowała się aktualna (nieoficjalna) rekordzistka świata — Claus (Niemcy), która uzyskała 6,21.

Sensacją było niezakwalifikowanie się do finału świetnej Angielki Bignal, która w eliminacjach miała najlepszy skok — 6,33. Chojnacka i Bibrowa skakały słabo, nie mogły przekroczyć 6 m i odpady z walki o punktowane miejsca.

Dużym sukcesem zakończył się olimpijski start Sosgórnik, który w pchnięciu kulą w bardzo silnej konkurencji zajął ostatecznie 6 miejsce. Jak było do przewidzenia wygrali Amerykanie, zdobywając po raz pierwszy w Igrzyskach rzymskich komplet medali w jednej konkurencji.

Zwycięzył rekordzista świata Bill Nieder z doskonałym wynikiem 16,68, ustanawiając nowy rekord

olimpijski. Srebrny medal zdobył zwycięzca z dwóch poprzednich Olimpiad Parry O'Brien — 19,11 przed Dallas Longiem — 19,01.

Dalsze miejsca zajęli: 4. Lipsnits (ZSRR) — 17,80, 5. Lindsay (W. Brytania) — 17,80, 6. SOSGORNIK (Polska) — 17,37. Drugi nasz reprezentant — Kwakowski uzyskał tylko 16,72 m i nie zakwalifikował się do finału.

Niespodzianką stanowi wysokie miejsce Lindasaya oraz niezakwalifikowanie się do rozgrywek finałowych jego rodaka — Rowe a także Meconiego (Włochy) i Nagy (Węgry).

Pięciobój nowoczesny zakończył się wspaniałym sukcesem zawodników węgierskich. Zajęli oni pierwsze miejsce w punktacji drużynowej, a Ferenc Nemeth i Imre Nagy zwyciężyli indywidualnie zdobywając złoty i srebrny medal. W konkurencji indywidualnej zdobywcą brązowego medalu został Amerykanin Roberts Beck.

W drugim starcie olimpijskim (pierwszy w Berlinie był bez sukcesów) doskonale wypadli Polacy. Drużyna nasza zajęła punktowane piąte miejsce, a Przybyłski w klasyfikacji indywidualnej zdobył siódme miejsce wśród najlepszych pięcioboistów świata.

KLASYFIKACJA DRUŻYNOWA

1. Węgry — 14.863 pkt., 2. ZSRR — 14.309 pkt., 3. USA — 14.192 pkt., 4. Finlandia — 13.865 pkt., 5. POLSKA — 13.746 pkt., 6. Szwecja — 13.216 pkt.

KLASYFIKACJA INDYWIDUALNA

1. Nemeth (Węgry) — 5024 pkt., 2. Nagy (Węgry) — 4988 pkt., 3. Beck (USA) — 4981 pkt., 4. Balczow (Węgry) — 4973 pkt., 5. Nowikow (ZSRR) — 4962 pkt., 6. Tatarinow (ZSRR) — 4758 pkt., 7. PRZYBYŁSKI (Polska) — 4731 pkt.

Jutro Kraków będzie na skraju układu niżowego. Zachmurzenie duże, w ciągu dnia możliwe słabe opady deszczu. Wiatr z kierunku zachodniego, 3 — 7 m/sek. Temperatura ok. 18 stopni.

Regulację rzek zaczynać trzeba od źródeł

Kto widział górski potok w czasie powodzi wie, czym mogą stać się małe, niekiedy przyboru wody. Ale nie tylko w krótkich okresach powodziowych potoki górskie mogą być szkodliwe i niebezpieczne. Nawet przy stosunkowo niewysokim poziomie wody zmniejsza one kapryśnię swoje koryto, ciągną za sobą masę kamieni i cennego dla górskiej gleby materiału, podrywają drogi i skrawki gruntów uprawnych, drzewa i krzewy...

To wszystko prawda, z tym jednak, że szkody te dotyczą takich potoków jakie widzimy z reguły w naszych Beskidach. To znaczy: potoków nie uregulowanych, w praktyce niekniętych ręką ludzką. Cóż bowiem z tego, że kiedyś tam chłopcy z pobliskiego przysiółka wrzucili trochę galezi, czy faszyny do koryta potoku, by zabezpieczyć swoje pola przed podmyciem? Taka regulacja skutkować może na kilka miesięcy, w najlepszym razie na kilka lat, i to pod warunkiem, że nie będzie większej powodzi. Tymczasem praktyka wykazuje, że jedyną skuteczną metodą jest dokładnie opracowane regulowanie potoków górskich począwszy od źródła w dół. Najlepsze bowiem nawet umocnienia, zbudowane w dolnym czy środkowym biegu potoku — pierwsza większa woda nie tylko zniszczy, ale również zasypie rumowiskiem ciągnię-

tym z góry. I temu właśnie trzeba przede wszystkim zapobiec. Zresztą i doświadczenia z ostatnich powodzi wskazują, że rozmiary strat są największe w górnych biegach rzek górskich.

Dlatego też z satysfakcją trzeba stwierdzić, że wreszcie rozpoczyna się prowadzona w głównej mierze przez resort leśnictwa akcja planowego porządkowania stosunków wodnych w górnym biegu rzek i potoków. Ślusznie także, że wybrano na początek kilka zlewisk potoków i te właśnie obszary zostaną uporządkowane już „od A do Z”: w tej chwili prowadzi się kompleksową zabudowę potoku Kocierz, potem pójdzie Sopotnia (również w Żywieckiem), dalej Obidza w Nowosądeckim, która szczególnie ucierpiała w czasie ostatniej powodzi, później Wierchomla koło Nowego Sącza, dalej Złatna, Leśniarka i Malinówka (wszystko w Żywieckiem). Może to kogoś zdziwi, że wymieniamy tu szczegółowo nazwy potoków; jednak rzut oka na mapę pozwala stwierdzić jak duży jest to w sensie terytorialnym obszar (np. Sopotnia — 25 kilometrów długości) i jak jednocześnie celnie utrafiono właśnie w te punkty, które sprawiały największą kłopotu z racji swego słabego zalesienia (Żywiecki) i ogromnych skoków fali powodziowej.

Jednocześnie dodać trzeba, że regulacja obejmuje także budowę progów, małych zapór retencyjnych, obudowę brzegów i poprawę dróg, osadzenie wszystkiego specjalnymi gatunkami drzew umacniającej grunt. Dzięki temu osiągnie się rzecz zasadniczą: zmniejszy się siła uderzeniowa wody, skieruje się ją w dół w ten sposób, by nie porwała za sobą gleby i kamieni, nie rozmywała brzegów i nie niszczyła dróg.

Chociaż amortyzacji takich prac nie da się wylczyć w

złotówkach — korzyści będą olbrzymie: przypuszcza się, że w ciągu najbliższego 10-letnia będziemy w stanie uporządkować gospodarkę wodną w dużej części naszych gór. Zresztą wskazują na to same nakłady inwestycyjne: w skali krajowej przewiduje się na uporządkowanie potoków górskich 900 mln zł, z czego Krakowskie zużytkuje jakieś 30 proc., a jeśli tutaj w dodatku porównać cyfry z bieżącej i poprzedniej 5-letki łatwo się spostrzeć, że nakłady wznoszą się o 100 proc.! Trudność w tej chwili polega już więc nie na skierowaniu na ten cel odpowiednich kredytów, ale raczej na tym, czy uda się zamierzenia pomyślnie zrealizować, czy znajdują się kadry fachowców specjalizujących się w tej dziedzinie.

Ujarzmienie potoków górskich przez stworzenie własnego systemu drobnych, ale licznych inwestycji to sprawa o poważnym znaczeniu gospodarczym dla całej Polski i ludnościowej. Z jednej strony oznacza to bowiem uchwycenie olbrzymich ilości wody powodziowej, a z drugiej racjonalną gospodarkę leśną i rolną w dolinach górskich, gdzie znajdują się przecież tereny o największej w danej okolicy wartości.

T. ROBAK

Kortki z kalendarza

Zmiany strukturalne

Ongiś żelaznym tematem rodzimej satyry była biurokracja. Później autorzy rzucili się na bardziej chwytliwe tematy. Święty Biurokracy zniknął z tam „Szpilek”, by... tym swobodniej straszyć po urzędach. Zaczniemy ab ovo. Istnieje w naszym kraju piękny zwyczaj, że po okresie dłuższej lub krótszej działalności instytucja lub przedsiębiorstwo zmienia nagle nazwę i tzw. strukturę. Ostatnio taką strukturalną metamorfozę przeżyły wydziały rent — przeobrażając się w przedstawicielstwa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Nowa nazwa i stare grzechy. Gorzej... Oto np. ni stąd ni zowąd nasz Czytelnik, inwalida II grupy (nr renty 171097/Kr, nb. leczący się w szpitalu, a otrzymujący swą rentę regularnie od lat 5, dostaje uznanie z ZUS. Ma przedłożyć oświadczenia 2 świadków, że w latach 1948—50 pracował w takiej a takiej firmie, bo inaczej renta zostanie wstrzymana. Mimo, że wszystkie dokumenty składał 5 lat temu...

Znacie te historie: firma zdążyła już (i to nie raz!) zmienić sztył, siedzibę, personel, kierownictwo i... branżę. Z kolei świadkowie zmienili miejsce pracy i pobytu, stan cywilny itp. Można sobie wyobrazić jak frapującym zajęciem dla chorego inwalidy jest odnajdywanie śladów firmy, lub tropienie świadków, częściowo już spoczywających na cmentarzach. Koń by zdrowie stracił.

Ale krakowski? ZUS ma swoje sposoby: w kilka dni po złożeniu wymaganych dokumentów wysyła do naszego bohatera następujące wezwanie, aby z kolei udowodnił swe zatrudnienie w latach... 1946—48! Doskonale sposób... pozbycia się swych podopiecznych.

Na tym w razie opowieść się urywa. Opowieść godna nie tyle pióra satyryka, co wieczeniela w e-pepei. W narodowej epopei wojen z biurokracją, którzy końca na razie nie widać... (eo)

Kabel z zamkiem błyskawicznym

W elektrotechnice i technice łączności zdarza się często, iż do kabla nie mającego już wolnych przewodów trzeba dodać jeszcze kilka przewodów. Wymaga to przeciągnięcia nowego kabla, co drogo kosztuje.

Tam, gdzie często trzeba dodawać przewody, lub odłączać je, dobrze jest mieć kabel z osłoną typu „zamek błyskawiczny”, wykonaną z polichloru winylu.

Po ułożeniu przewodów osłonę zamyka się (zwyczajnie zaciągając „zamek” suwakiem). Tworzy on wówczas giętki kabel.

Zalążek przyszłego uzdrowiska powstaje w Szczawniku i Złockiem

Szczawnik i Złockie to sąsiadujące z sobą wsie, które położone są w widłach dwóch potoków, wpadających do Popradu. Usytuowane na rozległej płaszczyźnie, otoczone są od zachodu, wschodu i północy górami pokrytymi lasem. Z Muszyną łączą je wygodne, brukowane drogi, długości ok. 2,5 km. Tutaj właśnie, w Szczawniku i Złockiem, powstaną w najbliższym czasie cztery duże domy wczasowo-lecznicze. Dwa z nich (materiały służące do ich budowy są już zwożone) będą własnością Zarządu Głównego Związku Zawodowego Kolejarzy oraz Huty im. Marcelego Nowotki w Ostrowcu Świętokrzyskim, właścicielami zaś dwóch pozostałych (budowa tych do-

mów rozpocznie się w jesieni br.) będzie Zarząd Główny Związku Zawodowego Metalowców oraz Zakład Geofizyki Przemysłu Naftowego w Krakowie.

Dlaczego przy ustalaniu lokalizacji czterech poważnych obiektów wczasowo-leczniczych wybór padł właśnie na podmurszynie osiedla? Dlatego, że obfitują one w bogate złoże surowców balneologicznych, więc przede wszystkim w naturalne źródła wód mineralnych, szczególnie w szczawy zmineralizowane z zawartością sodu, wapnia, magnezu, że śladami żelaza i manganu. Wody te znajdują się na stosunkowo niewielkich głębokościach, będą więc łatwe do eksploatacji. Są tu również złoża borowiny lecz-

Pomnik Kopernika w Toruniu. Fot. W. Pawlowski

Toruń nazywano dawniej chętnie „małym Krakowem”. Krakowianin przeto, przyjeżdżający w charakterze turysty do tego pięknego pomorskiego miasta, mógłby się czuć trochę, jak u siebie w własnym domu, tylko w domu nieco mniejszym... Pierwsze zresztą wrażenia, na jakie napotyka przybyś, zbliżający się do Torunia, zwłaszcza od strony wzgórz lewego brzegu Wisły — są rzeczywiście nieco „krakowskie”. Położonemu w dolinie, okolonemu malowniczymi wzniesieniami i przeciętym wstęgą Wisły miastu, charakterystycznych cech nadają wyso-

Grody Tysiąclecia Przez Toruń i Ziemię Chełmińską

kie wieże i spiczaste dachy budowli gotyckich.

Toruń, siedziba Uniwersytetu, pięknych zbiorów książkowych i bibliotek, paru teatrów i instytucji artystycznych, bardzo licznych szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych, urasta coraz bardziej do miana stolicy intelektualno-kulturalnej Pomorza — i zarazem miasta młodzieży.

działem je prawda i cała fortyfikację ze wszystkich stron miasta, ze wszelkimi szczegółami... Przez tego kościoły gotyckiej budowy z których jeden w 1231 r. zbudowany... Widziałem wirzę pochyla, ratusz sławny, tak ze wnętrza jak i wewnątrz, którego największą osobliwością jest to, iż ma on tyle okien, ile dni w roku, tyle sal — ile miesięcy, tyle pokoi — ile tygodni — i cała budowa onego jest najwspanialsza w świecie gotyckim. To wszystko jednak nie przechodzi pierników...

Nic przeto dziwnego, że teraz, w porze wakacyjnej — gdy młodzież toruńskich szkół porzuciła się do domów lub na swe własne wczasowiska i wędrowni — puls życia miasta tętni słabiej, bardziej leniwie — i bardziej turystycznie... Turysty bowiem w grodzie Kopernika dziś nie brakuje. Można ich napotkać i przemierzających wały wiślane, i fotografujących się na tle Bramy Mostowej, i spacerujących po murach obronnych, i zadzierających głowę wwyż od podnóża Krzywej Wieży, i poszukujących (nie zawsze skutecznie) domu narodzin Kopernika, i zaglądających w głąb ciemnych gotyckich sien kamieniczek toruńskiego Starego Miasta — a również siedzących w restauracjach i cukierniach — i chwalejących sobie toruński wikt, zaopatrzenie i obsługę gości.

Wszystkim zainteresowanym — którym może gorszy nasza niedyskrecja w spoglądaniu do cudzej korespondencji — wyjaśniamy, iż autor listu, piszący te słowa, liczył sobie lat piętnaście i nazywał się... Fryderyk Chopin! Mało kto pamięta dziś bowiem, że właśnie Chopin — który Toruń odwiedzał w r. 1825 i mieszkał tu przy ul. Mostowej 14 — był niezwykle urokami tego miasta zachwycony — czemu dawał gorący wyraz w listach swych do rodziny i przyjaciół.

Poza tym — jeśli chodzi o toruńskie wrażenia — przylączył się do zdania turysty, który takimi oto słowami swoje spostrzeżenia na temat miasta Kopernika w liście do przyjaciela opisywał: „To jest wszystko, co Ci o Toruniu napisać jestem w stanie. Może więcej opowiem, ale to tylko Ci napiszę, że największą imprezę czyli alias wrażenie uczyniły na mnie — pierniki, Wi-

Wędrując po Toruniu dużo można by tu chwalić. W miłym przeto nastroju, zachowując sobie „na deser” perłę Torunia — wspaniałą średniowieczną ratusz i mieszczące się w nim bogate Muzeum Pomorskie — zatrzymujemy się w ratuszowej bramie. I oto uderza nas nagle napis na drzwiach: „Z powodu remontu w okresie letnim Muzeum w ratuszu zamknięte”. Oto i niespodzianka! Właśnie teraz zamknięte. Teraz, gdy przez miasto przelewają się istne fale gości i turystów, zbiorowych i indywidualnych, poszukujących „milenialnych” historycznych wrażeń. Ten napis na toruńskich drzwiach ratuszowych coś mi jednak przypomina: jakoś swojsko wygląda... Skąd my to znamy? Tak, północny „mały Kraków” coś jednak odziedziczył od swego wielkiego północnego miasta-pobratymcy...

Woły z dna morza sensacją naukową

Przed dwoma laty, do małego tureckiego miasteczka Bodrum nad Morzem Egejskim zawiała ołipa archeologów amerykańskich pod kierownictwem Petera Throckmorta. Bodrum jest wielką atrakcją dla archeologów — znajduje się ono bowiem na miejscu dawnego Halikarnassos, rodzinnego miasta historyka starożytnej Grecji, Herodota, „ojca historii”. Na dnie morza w pobliżu Bodrum leżą liczne skarby z epoki Herodota — dzbany, alabastrowe amfory, wyroby z miedzi itp. Co roku więc ścigają do Bodrum uczeni z całego świata i przeprowadzają tam poszukiwania przy pomocy miejscowych rybaków.

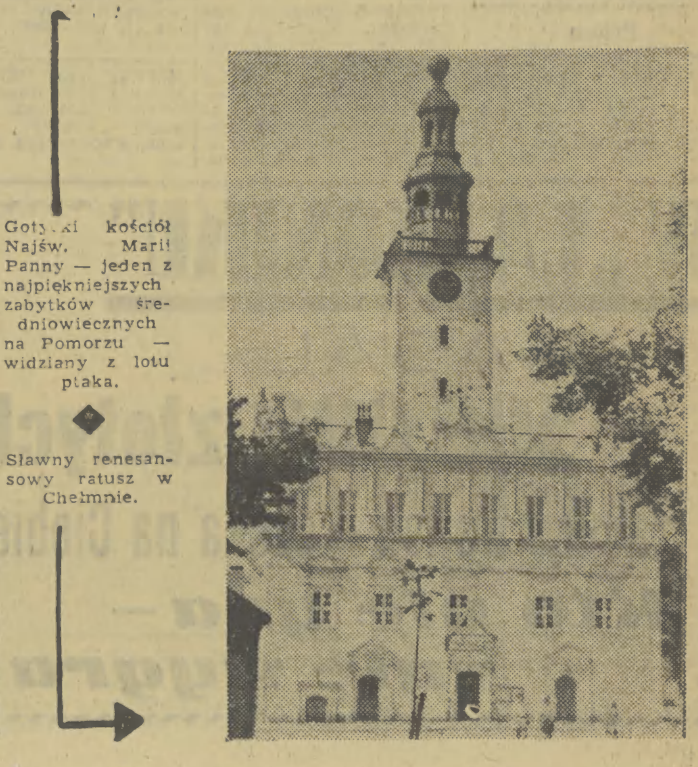
Pewnego dnia rybak turecki przywieźli z takiego połowu niezwykły ładunek: około dwóch ton zardzewiałych i zniszczonych kawałków brązu w kształcie wołu. Peter Throckmorton żywo zainteresował się tym odkryciem. W starożytności bowiem takie właśnie kawałki brązu służyły w rejonie Morza Egejskiego jako środek płatniczy.

Wkrótce potem w pobliżu wyspy Yassi natrafiono na szcząłi okrutu, leżące na głębokości przeszło 30 metrów pod wodą. Wrak galery zawierał nie tylko kawałki brązu, ale również wielką ilość wyrobów z tego metalu, jak siekiery, topory, oszczepy. Wiek galery uczeni ocenili przybliżeniu na 3.300 lat, a więc pochodził ona z epoki brązu. Szczątki stat-

*
Torunia szosą koła nas „niosa...” — jak brzmi refren piosenki. Tym razem w kierunku Chełmna, toruńskiego miasta-bliźniaka, jeśli chodzi o datę historycznych narodzin „oficjalnego” założenia (1233).

Pięknie położone na wyniosłej górze, obwiedzione średniowiecznymi murami Chełmno, imponuje przybyśszom ilością i rozmiarami potężnych swych gotyckich świątyń. Ze sławnym ratuszem, „perełką” polskiego renesansu (1576) zawieramy znajomość, niestety, tylko od zewnątrz: mieszczące się we wnętrzu muzeum zamknięte również...

RYSZARD KWIECIŃSKI

Gotycki kościół Najświętej Marii Panny — jeden z najpiękniejszych zabytków średniowiecznych na Pomorzu — widziany z lotu ptaka.

Sławni renesansowi ratusz w Chełmnie.

